

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvérve.
Egész évre ..... 16 h.
Negyedévre ..... 4 "
Melyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 261. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 november 10.

Katonáink karácsonya.

Közeledik Karácsony ünnepe. Más
években ez a béke és a szeretet ünnepe.
De milyen lesz a mi idei karácso-
nyunk?

Ha elárvult családi otthonunkban
akarjuk megülni, akkor nagyon bána-
tos karácsonnyunk lesz. Mert hiszen
alig van családi asztal az országban,
amelynél egy vagy több helyet üresen
nem hagytak volna a hadbavonultak.

Ezért az idén nem a családi tűz-
hely mellett, hanem künn a harctéren
kell megülnünk a szeretet ünnepét.
Ott, ahol most a nemzet legkedvesebb
fiai vannak.

Karácsony estéjén forradjon az
ország népe egyetlen nagy családdá
és zarándokoljon szeretetével a katonai
táborokba. Minden egyes katonánknak
jusson karácsonyi ajándék. A szeretet
génusza vonuljon végig a táborozó
helyeken és látogasson el a legtávolabbi
lövészárkokba is. Hadd tudják meg a
hős fiúk, akik testvéri egyetértésben,
vállvetve küzdenek királyukért és ha-
zájukért, hogy Magyarország az édes
szülő szeretetével, hálójával és büszke-
ségével gondol mindegyikükre.

Herczeg Ferenc.

M. K. Honvédelmi Ministerium. Hadsegélyző Hivatal.

Karácsony a harctéren!

Közeledik a Karácsony, a szeretet és a
családi otthon boldog ünnepe. A szegény,
keservesen megtakarított filléreiből, a gaz-
dag feleslegéből egyaránt szeretetteljes meg-
lepetésben részesítik azokat, akik szívükhöz
legközelebb állnak. Van-e közöttünk, akinek
ne tolna könny a szemébe, midőn kato-
náinkra gondol, akik ez ünnepet otthonuktól
távol, barátságtalan vidéken a legnemesebb,
de bizonyára legnehezebb kötelesség teljesi-
tése közben töltik.

A cs. és kir. hadügyminiszterium, vala-
mint a m. kir. honvédelmi ministerium had-

segélyző hivatalai elhatározták, hogy derék
katonáinknak szerény karácsonyi ajándékot
küldenek s e célra jelentékeny összeget ado-
mányoznak.

A rendelkezésükre álló összeg azonban,
sajnos, távolról sem elegendő arra, hogy ab-
ból a harctéren küzdő minden egyes kato-
nánk méltó karácsonyi ajándékban része-
sülhessen.

Ehhez mindegyikünk hozzájárulása szük-
séges s azok a kevesen, akiknek senkijük
sincs a harctéren, e tekintetben bizonyára
nemes versenyre fognak kelni azokkal, akik-
nek fiúk, férjük, fivérük, vagy vőlegényük
küzd a hazáért . . .

Ezért a hadsegélyző hivatal (Budapest,
IV. Váci-u. 38.) azzal a kérelemmel fordul
hazafias és a harctéren küzdő katonáink ér-

dekében már eddig is minden áldozatra
késznek mutatkozott közönségünkhöz, hogy
az e célra szánt nagylelkű pénzdoma-
nyaival mielőbb keresse fel. A Hadsegélyző
Hivatalnak címzett pénzküldeményeket a
posta a vidékről portómentesen továbbítja.)
A hivatal azután gondoskodni fog róla, hogy
csapataink a nekik szánt karácsonyi aján-
dékot az édes otthonból jövő szeretetteljes
üdvözlésként, valamint a legbensőbb meg-
emlékezés és az örömteljes viszontlátás re-
ményének jele gyanánt századonként ideje-
korán megkapják. A m. kir. honvédelmi
ministerium hadsegélyző hivatala. (Budapes-
ten, IV. Váci-u. 38.)

Budapest, 1914. november havában.

Kirchner s. k.
cs. és kir. altábornagy.

A világháború.

Török csapatok Egyiptomban.

Konstantinápoly, november 9. A főhadi-
szállás hivatalosan jelenti:

Isten segítségével tegnap csapataink át-
lépték Egyiptom határát.

Miután az orosz flotta a hadikikötőbe
menekült, flottánk bombázta Potit, a Kaukázus
egyik legfontosabb kikötőjét. A bombázás
károkat okozott.

Csendőreink és törzseink megsemmisi-
tették az Akabában partra szállított angol
csapatokat, mire ez ott időző angol cirkáló
közül négy visszavonult és csak egyetlenegy
cirkáló maradt ott. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

Nagy orosz vereség a Kaukázusban.

Konstantinápoly, nov. 9. Az Agence
Ottomane a főhadiszállás követ-
kező jelentését közli:

Éppen most érkezett jelenté-
sek szerint az oroszokat a két
nap óta tartó kaukázusi csaták-

ban megvertük. Hadseregünk be-
vonult az ellenséges állásokba.
(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Konstantinápoly, nov. 9. A főhadi-
szállás legújabb jelentése a kaukázusi
határon kivívott török győzelme-
kről a következőket mondja:

Miközben lovasságunk Kaghis-
manon az ellenség ellen vonult, fő-
seregünk az orosz hadsereg centru-
mát támadta, amely erős csapatok-
ból állott, két napig tartó heves
küzdelem után az ellenséget meg-
vertük. Hadseregünk elfoglalta az
ellenség által elhagyott állások-
kat. (Miniszterelnökség sajtóosztá-
lyától.)

A törökök bombázzák Batum kikötőt.

Trieszt, nov. 9. A Piccolo konstantiná-
polyi értesülése szerint egy török cirkáló
bombázta Batum kikötőjét a Fekete-tenger
partján. (M. Kurir.)

Ujdonságok: Szörme-Muffok, Boák, Kalapok és Sapkák.
Divatos ruhaszövetek, mosó-kelmék, flanell és barchetek. Fehérneműek, vászon és szőnyegek.
Hadi felszerelések; Dr. Jáger alsóruházat, keztyük, hősapkák, haskötők, lábszárvédők,
bőr-bekecsek, gumi-köpeny, és hálósákok. Posztó és bőrkamáslik **Gyapjutakarók és pok-
róczok legnagyobb választék.** Olcsó, szabott árak! **Czillér Imre** Nagyaruházában.

Szakitás Belgium és Törökország közt.

Bukarest, november 9. (Budapesti tudósító.) A lapok jelentése szerint küszöbön áll a diplomáciai viszony megszakítása Belgium és Törökország között. A belga követ utasítást kapott, hogy hagyja el Konstantinápolyt.

Ujabb győzelem Szerbiában.

Budapest, november 9. A déli hadszíntérről hivatalosan jelentik: A délkeleti hadszíntéren tegnap az egész nap folyamán minden arcvonalon változatlan hevesseggel folyt a harc. Bár az ellenség szívesen ellenállott és kiadta a jelszót: „Az utolsó emberig!”, mégis vitéz csapataink a Krupanj körüli területen sáncot sánc után foglaltak el és ma reggel öt óráig a szerbek részéről bevehetetlennek tartott Kosztajniki fontos támpontot is rohammal bevették.

A foglyok és a zsákmányolt ágyuk számát eddig csak megközelítőleg ismerhetjük. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

A galíciai helyzet.

Bécs, nov. 9. A Sonn- und Montagszeitung haditudósítója jelenti: Haderőnknek jelentett új csoportosulása megtörtént, miután teljesedésbe ment a cél, hogy az orosz hadsereget felfejlődésre kényszerítsük és visszatarthassuk attól, hogy Németország ellen indulhassanak.

A német főhadiszállás jelentése.

Berlin, nov. 9. A nagy főhadiszállás jelenti: Tegnap délután újból több ellenséges hajóról tüzeltek jobbszárnyunkra, de tüzésünk csakhamar elűzte a hajókat. Az ellenségnek Nieuportból az esti órákban ellenünk intézett és éjjel megsemmisített kirohanása tökéletesen meghiúsult. Ypresnél támadásaink a felettebb szívos ellenállással szemben is lassan, de állandóan előrehaladtak. Ypresből délnyugatra az ellenség ellen támadásait visszavertük és több száz emberét foglyul ejtettük. Keleten erős orosz haderőnek Wyszyti-tótól északra ellenünk intézett támadását az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva visszavertük, több mint 4 ezer oroszot foglyul ejtettünk és tíz géppuska jutott kezünkbe. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ujabb német csapatok a francia harctéren.

London, november 9. A Morningpost írja: Minthogy a németek a keleti hadifronton elérték a Wartha-vonalat és legjobb csapataikat nélkülözhetik, leküldték azokat a nyugati hadszíntérre és itt Ypresnél és La Bassenél újabb előnyomulás várható. Az orosz sereg nyomása még nagyon távol van a német területtől, semhogy nagy jelentősége volna és érezhetővé válna.

Kina ultimátuma Japánhoz.

Bécs, november 9. A Sonn- und Montagszeitung-nak jelentik Genf-

ből: A New-York Herald közli, hogy Kínának egy Japánhoz intézendő ultimátuma küszöbön van. (M. T. I.)

Az Unió tiltakozása Japán ellen.

Bécs, november 9. A Sonn- und Montagszeitung jelenti Genfből: A Newyork Herald jelentése szerint az amerikai szenátussal 18 szenátor javaslatot terjesztett elő, amelyben felhívják az elnököt, hogy tiltakozzék a japán invázióval a Csendes-Oceánon való további terjeszkedése ellen.

A nemzeti kölcsön.

Budapest, november 9. A nemzeti kölcsön kibocsátásáról szóló hivatalos közlemény a közönség széles rétegeiben a legjobk hatást kelti. Általános a vélemény, hogy a kölcsönnek igen nagy sikere lesz, mert a közönség a mellett, hogy a címletek jegyzésével nemzeti misziót teljesít, egyúttal igen használható módon fekteti be megtakarított pénzét.

Ullmann Adolf, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója egy hírlapíróknak kijelentette, hogy a vidéki intézetek szempontjából azt az intézkedést, mely szerint a moratoriumos rendelet hatálya betétekre vonatkozólag, amennyiben a kölcsönre való befizetés céljaira használtatnak fel, érvénytelen — nem tartja aggasztónak, mert a fővárosi nagy intézetek megállapodtak abban, hogy a vidéki intézetek minden irányu szükségletét, vagy kívánságát ezzel kapcsolatban legnagyobb előzékenységgel honorálják, hogy betéteknek jegyzés céljaira való fordítása semmiféle hátránnyal ne járjon. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A nemzet köteleessége

A hadikölcsön kibocsátása.

A szó mai értelmében vett háború sokba, igen sokba kerül. Csak vegyük katonáink kitűnő felszerelését, tökéletes fegyvereiket, kifogástalan, elsőrendű muníciónkat és fogalmat alkothatunk magunknak arról, hogy mindez milyen horribilis pénzbe kerülhet. Azokat a jó híreket, amelyek a harctérről érkeznek, nemcsak katonáink hősiességének, de annak is köszönhetjük, hogy a hadvezetésnek a vitéz harcokon kívül is minden rendelkezésére áll, ami egy modern háborúban a győzelem eléréséhez okvetlenül szükséges.

A kormány a kellő időben gondoskodott mindarról, amire derék seregünknek a háborúban szüksége van. Ennek köszönhető, hogy a hirtelen kitört világháború teljesen felkészülve talált bennünket. A háború egyre szélesbedő méretei azonban újabb anyagi eszközöket tesznek szükségessé, miért is a kormány úgy határozott, hogy a hadikölcsön kibocsátásával fogja ezt az újabb szükségletet fedezni.

A nemzetre tehát mostan az a feladat vár, hogy köteleességet teljesítsen önmagával szemben. Köteleessége minden magyar embernek, hogy — tehetségéhez képest — részt vegyen a hadikölcsön aláírásában. Ennek a köteleességnek teljesítése azonban éppen nem lesz áldozat, mert a hadikölcsön kibocsátási

és aláírási feltételei annyi kedvezményt nyújtanak, hogy — s ezt bátran lehet állítani — emberemlékezet óta nem kínálkozott olyan kitűnő befektetési alkalom, mint amelyet a hadikölcsön nyújt.

A hadikölcsön 6 százalékos típus, valójában azonban a 6 százaléknál is többet kamatozik, mert az aláírók névértéken alul kapják a papírt. Minthogy pedig a papír átváltása esetén, öt év múlva névértéken váltja vissza az állam, nemcsak kamattöbbletet, hanem még biztos tőkenyereséget is jelent ez a befektetés.

A feltételek egyébként is kiválóan kedvezőek. Hogy egyebet ne említsünk a bankok ennek az aláírásnak céljaira kötelesek az egyébként a moratorium rendelkezései alá eső betéteket vagy folyószámlaköveteléseket is rendelkezésére bocsátani. Az Osztrák-Magyar Bank és a Hadikölcsönpénztár 5 és fél százalékos kamattal mellett lombardkölcsönt nyújt még a zárolt papírra is.

Aláírási helyek a postatakarékpénztár és közvetítő hivatalai: az összes postahivatalok, az összes kir. adóhivatalok, az Osztrák-Magyar Bank és fiókjai, az Országos Központi Hitelszövetkezet és képviselői, végül az összes budapesti és zágrábi nagy bankok.

Az aláírási helyek tehát bárhol könnyen hozzáférhetők. Minden aláírási helyen az összes kibocsátási és aláírási feltételek tekintetében felvilágosítás nyerhető.

A különböző címlet-típusok 50 korona és 10.000 korona közt mozognak. Ez annyiban is érdekes, mert ilyenformán mostan még az egészen kis tőke is részt vehet az aláírásban, hiszen 50 koronáért (illetve még az 50 korona névértéken is alul) egy egész papír kapható.

Az 50 koronás címletek rendszeresítése a kormány demokratikus felfogására vall, mert ez az intézkedés alkalmas arra, hogy az egészen kis tőkések is megismertesse a szolid értékpapírokra való tőkebefektetés előnyeivel.

Általában elmondható, hogy ez a kibocsátás a legkedvezőbb feltételek mellett történik és a nagy-, valamint a kistőke érdekeit egyaránt szem előtt tartja.

A kormány tehát voltaképpen nem is áldozatot kér ezuttal, hanem inkább módot nyújt mindenkinek, hogy rendkívül kedvező tőkebefektetés formájában használjon a közérdeknek, teljesítse hazafiúi kötelességét.

Mutassuk tehát meg, hogy a magyar nemzeti öntudat, az ilyen történelmi pillanatokban tettekkel ad életjelt magáról. Mindenki — aki csak teheti — tartsa kötelességének, hogy anyagi erejéhez mérten vegyen részt a hadikölcsön aláírásában. Ennek a kibocsátásnak a sikere az egész világgal meg fogja ismertetni a magyarság erejét, növelni fogja a külföld előtt hazánk tekintélyét és sokkal hozzá fog járulni ahhoz, hogy véglegesen legyőzzük ellenségeinket s biztosítsuk zavartalan, békés fejlődésünket.

Rendelet a törvényhatóságok első tisztviselőihez.

A hadikölcsön tárgyában tegnap az összes törvényhatóságok első tisztviselőihez sürgős rendeletet küldött a belügyminiszter. A rendeletben külön kiemeli a miniszter, hogy a törvényhatósági tisztviselők járjanak közre a jegyzéseknek minél nagyobb arányban való lejegyzésénél. Egyben utasítja az alispánokat és polgármestereket arra is, hogy a hadikölcsön jegyzéseken minden takarékpénztár a betéteseknek kiadja a megfelelő összeget. Ha valamelyik takarékpénztár a betéteseket kiszolgáltatta, ezt azonnal be kell jelenteni a belügyminiszterhez. Természetesen kivételt képez az olyan eset, ha a betétes oly nagy összeget akar a pénztárakból kivenni, a mely összeg a takarékpénztár betétét veszélyeztetné.

A rendelet többi részének bő és érdekes kivonatát az alábbiakban adjuk:

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Kétségtelen, hogy a közönség keze között a rendesnél jóval nagyobb mennyiségű készpénzkészlet van felhalmozva. Olyan készletek, amelyek a közgazdasági forgalomból kivonatván, gazdasági viszonyaink alakulására termékenyítő hatást nem gyakorolhatnak. Ennek részben a közönség bizalmatlansága, részben a tévhit az oka, hogy a közönség attól tart, hogy esetleg az 1914. évi augusztus elseje utáni takarékbetétekre is ki fog terjedni a moratórium s így inkább gyümölcsözletlenül magánál tartja pénzkészletét, semmint kitegye magát annak, hogy akkor amikor szükségére lesz rá, ne jusson pénzhez. De oka ennek a megfelelő befektetési alkalmak hiánya is, ami a beállott gazdasági pangás következménye.

Ezen a kedvezőtlen állapoton lényegesen segíthet a kormány által tervezett kölcsön kibocsátás.

A rendelet itt a kölcsönkibocsátás előnyeit részletezi, majd így folytatja:

Ugy a gazdaság, mint egyesek magánérdekei szempontjából arra kell törekedni, hogy mindazok, akik a háború következtében rendkívüli bevételre jutottak, tehát elsősorban a hadsereg szállítók, továbbá azok a gazdálkodók, akiknek lovaikat, járműveiket, sokszor busás térítési díjak ellenében igénybe vette a katonaság a háború céljaira, az így kapott pénzeszegeket gyümölcsözőleg helyezték el s erre más alkalmasabb és egyszerűbb hazafiasabb mód, mint az összegek kibocsátandó hadikölcsön kötvényeibe való helyezése.

Bizonyára sokan lesznek, akik takarékpénztári betétjeiket fogják felhasználni a kölcsön jegyzésére s ez helyes is, viszont természetesen, hogy nem kívánatos a takarékpénztári betéteknek oly mértékű megindítása, amely az illető intézetet fizetési zavarokba juttathatná, mert hiszen a legjobb intézet sem tudja egyszerre kifizetni összes betétjeit. Ilyen esetek lehetőleg nem fognak előfordulni, mert tényleg nincsen érdekellentét s a kölcsön feltételei úgy vannak megállapítva, hogy minden jogos érdek méltányos kielégítést nyer.

Még az, aki teljes betétje erejéig akar is részt venni a kölcsönben, nem kénytelen ezért kivenni egész betétjét elég, ha a jegyezni szándékolt 40 százalékát veszi ki. Ebből kifizetheti az aláírt kötvényekért fizetendő első részletet s az ennek fejében kapott ideiglenes kötvények lombardozása által beszerezheti a második részletre fizetendő összeget, viszont az ennek fejében kapott ideiglenes kötvények lombardozása által az utolsó részlet kifizetésére szükséges összeget. Ilyen módon a pénzügyintézetek és a betevők érdekei kiegyenlíthetők s e tekintetben szükség esetén a közigazgatási közegek közvetítőleg közrehathatnak.

miniszter helyett:

Dr. Némethy Károly,
államtitkár.

A kamara felhívása.

A hadikölcsön jegyzése tárgyában a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara a következő lelkes felhívást bocsátotta ki a kereskedőkhöz és iparosokhoz:

Jegyezzétek a nemzeti hadikölcsön kötvényeket!

A világháború folytán állami és nemzeti létünk nagy fordulóponthoz jutott; a ránk kényszerített küzdelemben hadseregünk hősiességgel állja meg helyét, mert teljes bizalommal tekint a végleges győzelemmel kivívandó nagy sikerek elé.

Ugyanezt a bizalmat, amelyet a vérrel ontó magyar fiatalság tanusít, teljes joggal megkövetelheti a magyar kormány a békés

munka terén dolgozóktól, amikor a háborús költségek egyrészét hadikölcsönkötvények kibocsátásával óhajtja fedezni és ide vágó felhívást bocsát közzé.

Erős a hitünk és a bizalmunk, hogy a nemzet a magyar üzleti világban nem fog csalódni, sőt ismét fényesen fog beigazolódni az a tény, hogy a magyar kereskedő és iparos, mint mindenkor most is méltó a nagy időkhez. Az állam nem kíván áldozatot, sőt előnyös befektetést kínál az új 6 százalékos kamatozó kötvények kibocsátásával, amelyek névértékét kívánatra 5 év leteltével visszafizeti.

Mindnyájunk léte elválaszthatatlanul össze van forrva államunk sorsával, vagyunk értéké dicső hadseregünk kellő felszerelésétől, harc képességétől, egyszóval győzelmetől függ.

Magyar kereskedők!

Magyar iparosok!

Segítsük nemzetünk szent ügyét diadalra!

Jegyezzétek minél nagyobb számban a hadikölcsönkötvényeket!

Nagyvárad, 1914. november hó 9-én.

A Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara.

Dr. Moskovits József, **Dr. Sarkadi Lajos,**
elnök. titkár.

Ujabb engedmények a nemzetiségeknek.

Nemzetiségi zászlók. Nemzetiségi nyelvek az állami hatóságok előtt, az iskolában. A választó jog módosítása a románok javára. Királyi amnesztia.

A vasárnapi nap folyamán nyilvánosságra juttatták illetékes helyről a belügyminiszter rendeletét a nemzetiségi zászlók használatáról, továbbá Tisza István miniszterelnöknek Metianu nagyszabeni gör. kel. érsekhez intézett levelét, melyben a nemzetiségeknek, elsősorban az oláhoknak új engedményeket helyez kilátásba, valamint Metianunak erre adott válaszát. Végül hivatalosan jelzik a politikai természetű bűnperekben a királyi amnesztiát.

Az általános meglepetést keltett okmányok a következők:

Rendelet a jelvényekről.

A hivatalos lap holnapi száma Sándor János belügyminiszternek valamennyi törvényhatósághoz intézett következő körrendeletét közli a nyilvános helyeken és alkalmakkor használható jelvények színének szabályozásáról:

Történelmi idő jelensége az a hazafias lelkesedés, amely egyetlen magasztos érzésben egyesíti az állam minden polgárát.

A közös veszély felismerésére elsímul minden ellentét. Az állam minden polgára egygyé forrt érzésben és akaratban a trón és a hazáért. Mindenki egyértelmű áldozatkészséggel ajánlja fel életét és vagyonát a hazáért és nem szavakban, hanem maradványok cselekedetekben adja bizonyosságát annak, hogy boldogulását csak ebben a hazában akarja keresni és feltalálni.

A hazaszeretethez ez a magasztos megnyilvánulása és az egységes állameszmének ez az odaadással teljes elismerése kizárja még a lehetőségét is az olyan feltevésnek, mintha e hazának az egyes nemzetiségek körébe tartozó fiai néprajzi jellegük külső kifejezésével, különösen pedig történelmi színeik és jelvényeik használatával az állam

egységének megbontására törekednének vagy hogy e jellegük kidomborításával valamely idegen államhoz való ragaszkodásuknak és ezzel kapcsolatosan a magyar államtól való idegenkedésüknek kívánnák jelét adni.

Az állam fennhatóságát és területi épességét sértő ilyen viselkedést egy állam sem nézne el megtorlás nélkül. Viszont nincs ok arra, hogy az állam eltültsa polgárainak egyes csoportjait olyan színek használatától, amelyek az ő néprajzi jellegük kifejezéséül, hagyományaik és népszokásuk alapján alakultak ki és vétettek már a múltban alkalmazásba; feltéve mindig, hogy ama nemzetiségek az állameszme iránt kötelees hűséggel nem jutnak ellentétbe.

A magyar állam nemzetiségeinek a mai nehéz időkből tanusított hazafias viselkedése tettekkel igazolja a magyar államhoz való feltétlen hűségüket és ragaszkodásukat. Ily viszonyok közt nem volna helyénvaló továbbra is fenntartani az olyan színek és jelvények használatára vonatkozó rendőri tilalmat, amelyek az egyes nemzetiségek néprajzi jellegének feltüntetését célozzák, feltéve természetesen, hogy azok használata mellett jelentőségéhez méltó módon és helyen kifejezésre jut a magyar állameszme elismerése és tisztelete is.

Ebből a hazafias viselkedésből kiindulva, kijelentem, hogy a magyar államban élő nemzetiségek a történelem és népszokásaik alapján tényleg kialakult nemzetiségi színeket, amennyiben azok valamely idegen állam jelvényeivel nem azonosak, nyilvános helyeken és alkalmakkor a magyar nemzeti színeket legalább is egyenlő mértékben szintén alkalmazzák.

Az ellenkező korábbi rendelkezések hatályukat veszítik.

Tisza levele Metianuhoz.

Tisza István miniszterelnök még szeptember 22-én levelet írt Metianu János nagyszabeni görög-keleti román érsek-metropolitához. Ebben a levélben a miniszterelnök elmondja, hogy a mostani idők „tiszultabb, nemesebb légkörében érkezett a pillanat, hogy a magyar és román testvériség eszméje testet öltson”, hogy az ellentétek eltűnjenek és az érdekközönség fölímerésével orvosolják a bajokat. Majd így folytatja:

Most, a válság, a veszély pillanataiban hű testvérnek mutatja magát a románság. Látja, tudja, viszonzozza ezt a magyar nemzet és e nyilvánvaló ténynek a románság anyagi, kulturális érdekei és minden irányú érvényesülése terén meglesznek áldásos gyümölcsei.

Ezek a románság mostani magatartásának automatikus következményei. A jobb jövő záloga igazában ezekben rejlik. Ezek biztosítják a román polgártársainkat arról, hogy kiterjedt jogaik szabad élvezetében az egész magyar társadalom rokonszenvére, etnikus törekvéseikben az állam jogakaratú támogatására számíthatnak és igazán jól érezhetik magukat e hazában.

De ugyanezek a jelenségek többre is fölbátorítanak. A románság mostani cselekedetei után fokozottabb mérvben vehetjük tekintetbe az állami intézményekre vonatkozó kívánságaikat is.

Főleg három irányban nyilvánultak ezek a kívánságok a közelmúlt eszmecserében: a népiskolai törvénynek a felekezeti iskolákra kedvezőbb módosítását, a román nyelvnek az állami hatóságok előtti használatát és végül az új választójognak olyan módosítását kívánták, amely nagyobb tért nyit román polgártársaink politikai érvényesülésére. Mind a három irányban keveselték a nyilvánosságra hozott álláspontomban körvonalazott határokat és azért nem jött létre a mindkét részről becsületesen óhajtott megegyezés, mert a lelkek akkori állapotában azokon a határokon belül kellett maradnom.

Ugy érzem, hogy ma a magyar állami és nemzeti szempontok sérelme nélkül tovább

mehetünk. Kilátásba vehetjük a *népiskolai törvény olyan reformját*, amely tekintettel van nem magyarjaink polgársainknak a felekezeti népiskolákra vonatkozó óhajtásaira. *Törvényes intézkedésekkel nyithatunk teret az anyanyelvnek az állami hatóságoktól való közvetlen érintkezés terén és végül gondoskodhatunk a választójog egyes intézkedéseinek olyan módosításáról, amely a hazai románság politikai képviselőit méltányosabb alapokra helyezi.*

Ezzel megoldást nyernek mindazok a főbb kérdések, amelyek a teljes megegyezésnek útját állották a közelmúltban. Csak az enyémhez hasonló rokonérzés és előzékenység kell a másik oldalról is, hogy elháruljanak a teljes megegyezés utolsó akadályai. Nagyméltóságú Urak Metropolis ur! Ugy érzem, hogy most, amidőn senki által el nem vitatható, befejezett, nyilvános tényé vált a hazai románság hű együttérzése és áldozatkész közreműködése a harc és veszély nagy napjaiban, most, amidőn senki nem láthatja szavaimban a már bekövetkezett hazafiúi áldozat megvásárlását vagy előfeltételét, most, amidőn a magyar nemzet utólagos elismerése és tettek által kiérdemelt rokon-szenv és bizalom nyilatkozik meg minden előzékenységekben, most érkezett el reánk, a nemzetiségi béke és egybeforradás munkásaira nézve a cselekvés pillanata.

A kezdeményezés és a felelősség engem illet. Vállalom ezt abban a tudatban, hogy történelmi pillanatok élünk, amelyek izzó léghőmérséklettel, kemény ércet olvaszthat meg és forraszthat erősebb, nemesebb, minden szétfeszítési kísérlettel dacoló egységes lényekké egybe.

Végül kéri a metropolitát, hogy a béke ügyében vesse latba egyéniségének egész súlyát.

Metianu válasza.

A miniszterelnök levelére Metianu János érsek-metropolita még szeptember 23-án a következőket válaszolta:

Nagyméltóságodnak folyó hó 22-én kelt nagybecsű levelét megkapva, sietek kifejezést adni öszinte örömmel, hogy Nagyméltóságod és a magyar kormány hajlandó teljesíteni a román nép méltányos kívánságait, amelyek a nép boldogulásának és kulturális téren való haladásának előfeltételeit képezik.

Nagyméltóságod elismerése és rokonérzése a román nép iránt, amely a megpróbáltatás nehéz pillanataiban a király és közös haza iránti hűségének oly fényes tanujelét adta, lelkemben élénk visszhangra talál; a nemes munkához, amely az egyetértést és együttérzést ápolni és biztosítani kívánja, készséggel nyújtom segíti jobbjomat azon reményben, hogy a munka dus gyümölcsöket fog hozni és Isten segítségével egy szebb, boldogabb jövő alapjait fogja megteremteni.

Vélemények a levélváltásról.

A fővárosi lapok általánosságban a mai komoly helyzetnek megfelelőleg tartózkodóan nyilatkoznak Tisza és Metianu levélváltásáról. Érdekes a Budapesti Hirlapnak, ennek a régi, komoly és a mai kormányhoz közel álló lapnak néhány sora, melyben rámutat arra, hogy ha hivatalos körökben, sajnos, nem is, de Ausztriában és Németországban legendás hírek, teljes elismerésnek örvend a magyar vitészség. Ilyen körülmények közt találhatta a miniszterelnök alkalmasnak az időt arra, hogy bár „seholy a világon nemzetiségnek több joga, több szabadsága nincs, mint Magyarországon”, legyen a nemzet „nemzetiségeivel szemben még nagylelkűbb. Reméli, hogy Tisza akciója megértésre fog találni, a véleménynyilvánítást későbbre tartja fenn. Ugyanilyen többnyire a többi fővárosi magyar lap véleménye is.

A szabadkőműves Világ azt írja, hogy ez az ő kizárólagos nemzetiségi politikájának érvényesülése, a Népszava helyeslése mellett követeli, hogy menjen Tisza tovább egy lélessel és tágitson a választói jogon a szociáldemokraták javára is. Hétfői számában pedig egyenesen kijelenti a Népszava, hogy ő ellensége a magyar állam politikai, nemzeti és szociális berendezkedésének.

Gróf Andrássy Gyula következőleg nyilatkozott Tisza leveléről:

A nemzetiségi kérdést érintő rendelkezések oly eminenter politikai kérdések és annyi érzést, szenvedélyt érintenek, olyan belső összefüggésben állanak elmúlt nagy politikai harcokkal, annyi nagy horderejű életkérdést érintik a magyar nemzeti államnak, hogy *nincs bátorságom a mai nehéz időkben azokat érdemben elbírálni.* Fentartom magamnak a jogot, hogy később, a háború összes belpolitikai eredményeinek kapesán és mérlegelésével, továbbá a kormány által jelzett reformok részleteinek ismerete után, bírálatomat azzal a nyíltsággal és leplezetlenséggel közöljem, amely minden képviselőnek s legfőképp nekem, mint ellenzékének, kötelessége.

Gróf Batthyány Tivadar attól tart, hogy az ut, amelyre Tisza lépett, a föderációhoz

vezet. Követeli a magyar szolgálati és vezényleti nyelvet a hadseregben.

Mi a magunk részéről a részletek ismerete nélkül minden véleménynyilvánítást korai dolognak tartunk. Mert egy vélemény lehet mindnyájunknak: ránk tört galád ellenségeinket megsemmisíteni. Vitatkozni ráerünk — a győzelem után.

Királyi amnesztia.

A király a magyar nemzet egész egyetemének a háború kitörésekor társadalmi és nemzetiségi különbség nélkül tanúsított hűségét és áldozatkész magatartását által indítva, utasította az igazságügyminisztert, hogy *a királysértési és más politikai természetű büntetendő cselekmények miatt elítéltek megkegyelmezése és a folyamatban tett perek megszüntetése tárgyában tegyen előterjesztést.* Az előterjesztés legközelebb Ó Felsőge legmagasabb elhatározása alá lesz bocsátható. Már most felvagyunk hatalmazva annak megállapítására, hogy Ó Felsőge legkegyelme-sebb elhatározásához képest az a kegyelmi tény ki fog terjedni a királysértési ügyekre, a képviselőház 1910. évi március hó 21-iki ülésében a kormány tagjai ellen elkövetett büncselekményekre, valamint a nemzetiségi és osztályharccal kapcsolatos bűnügyekre is.

Lányi főhadnagy Páris felett.

Haska Antal szabadkai géplakatos mester, aki mint aviatikus vett részt az eddigi harcokban és Lányi Antal közismert nagyváradi aviatikus mellé volt beosztva, sebesülten érkezett haza a szerb harctérről és igen érdekes dolgokat mondott el Lányi Antalról.

Eszerint Lányi Antal főhadnaggyal először a szerb harctéren szerepeltek, ahol a szerb hadállásokat és Sabácot kémlelték. A sabáci kivonulás után Krakóba vezényelték őket, honnan egyenesen Antwerpen fölé lettek dirigálva. Feladatuk volt ki kémlelni a 42-ösök hatását. E feladat teljesítése után ők maguk is dobtak bombákat a városra.

Antwerpen felett 18 és fél órát töltött a két aviatikus. Antwerpen eleste után Páris felé repültek. Itt találkoztak magyar tüzérekkel is. Páris fölött pár óráig tartózkodtak és 6 bombát dobtak a francia fővárosra. Itt 8 francia repülőgép jött ellenük s ennek folytán igen kritikus helyzetbe jutottak, amelyből csakis a gépfegyverekkel ellátott német repülőgép szabadította ki őket. Páris felől Tuzlára kerültek, ahol ismét a szerb hadállásokat kémlelték. A szerb harctéren egy srappell darab szétronsolta a gép várát s ők a Drinába estek. Mindketten súlyosan megsebesültek. Lányi Antal jelenleg egy szanatóriumban fekszik.

A harctéri kiállítás előkészítése.

Az intéző-bizottság ülése.

A Vörös-Kereszt Egyesület nagyváradi fiókjára rendezendő harctéri kiállítás iránt nagy érdeklődés nyilvánul a város egész közönsége részéről, ami már jóelőre biztosítja a fényes sikert.

A kiállítás intéző-bizottsága buzgalommal fáradozik, hogy a kiállítás gazdag anyagánál és pompás elrendezésénél fogva kiválóan érdekes legyen.

Tervbe vették, hogy a kiállítás tartama alatt nívós matiné keretében különleges szórakozásban legyen része a kiállítást látogató előkelő közönségünknek.

A kiállítás anyagi sikerének előmozdításában a Vörös-Kereszt előkelő hölgyei is kiveszik részüket, a többi között abban, hogy teát, süteményeket, csemegéket szolgáltatnak ki a közönség részére. Felkéri a helybeli fűszer- és csemegé kereskedőket, cukrászokat, sörkereskedőket, hogy teát, teasüteményeket, cukorkákat, liköröket, sört adomá-

nyozzanak s ezeket a Vörös-Kereszt Egyesület céljaira árusítsák el a hölgyek.

Emeli a kiállítás érdekességét, hogy művészi becsű apróbb festmények, rajzok, stb. kisorsolását szintén tervbe vették. Ezáltal egyeseknek marandó emléket juttat a kiállítás.

A kiállítandó harctéri tárgyak is napról-napra szaporodnak.

Szóval a kiállítás messze kimagalsik abból a keretből, melyeket egy-egy ilyen alkalmi kiállításokon tapasztaltunk.

Az intéző-bizottság vasárnapi ülésén Fehér Dezső elnökle alatt részt vettek: dr Fráter Imre ügyvezető-igazgató, dr Sarkadi Lajos, dr Papp Károly, dr Várnai Ferenc, Antal Sándor, Schwarcz Izidor, Karácsonyi Géza, Mikes Ödön, dr Nagy Mihály, Pásztor Ferenc és Vidosits Gyula jegyző.

A bizottság elsősorban a kiállítási belépődíjakat állapította meg és pedig a lehető csekély összegben, hogy mindenkinek hozzáférhetővé tegye a kiállítás megtekintését. Állandó bérletjegy a kiállítás egész tartamára 3 kor., egyszeri belépti díj 40 fillér, katonáknak és gyermekeknek 20 fillér; a matiné alkalmával 1 korona.

Mivel az a cél, hogy a kiállítás minél

HÍREK

...

A téli háború borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

* A megyéspüspök látogatása a Fehérnemű-osztályban. Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök, az orsz. Vörös-Kereszt Egyesület elnöke, va sárnap meglátogatta a helybeli Vörös-Kereszt Egylet fehérnemű-osztályát, hol városunk előkelő hölgyei óriási munkát fejtenek ki, hogy a harcra levő katonákat és a sebesülteket ellássák meleg ruhadarabokkal és fehérneműekkel. A magas vendéget Pally Lajosné urnó, a fehérnemű-osztály fíradhatatlan elnöknője fogadta. A megyéspüspök meleg érdeklődéssel kérdezősködött az osztály eddigi sikeres munkálkodása iránt, a melyről a legnagyobb dicsőret hangján szólt és a látottak felett a legnagyobb megelégedését és köszönetét fejezte ki.

* Panaszok a közúti ellen. Annak idején említettük, hogy egyes nagyvárad-i kereskedő cégek panaszt emeltek a nagyvárad-i Kereskedelmi és Iparkamaránál azért, mert a nagyvárad-i városi vasut a teheráru szállításoknál nem a legudvariasabban bánik az ügyletekkel, továbbá magasabb tarifadíjat követel és a kirakásokra minimális időt szab ki és az esetleges büntetési díjra előre 20 korona letételt követeli. A kamara a panaszokat áttette a városhoz. A városi vasutat ellenőrző bizottság dr. Adorján Emil elnöke alatt tegnap foglalkozott a panaszokkal s felhívja a vasúttársaságot, hogy tekintse meg a városházán a konkrét panaszokat és 8 napon belül adja be azokra a jelentését.

* Kiss László csendőrezredes. Ő Felsége, Kiss Lászlót a nagyvárad-i orsz. csendőrizskola parancsnokát ezredessé nevezte ki.

* A polgárőrség gyűlése. Tegnap este 7 órakor gyűlést tartott a polgárőrség. A gyűlésen többek között az egyenruha kérdése is tárgyalás alá került. Elhatározták, hogy az őrség tagjait egyenruhával fogják ellátni. Ezután a főparancsnok helyettesi állásra dr. Lukács Bertalant választották meg. Végül a főparancsnok dr. Nagy Mihályt parancsörtszítte nevezte ki.

* Károlyi Mihály gróf és Andrássy Katinka grófnő esküvője. Károlyi Mihály gróf a budavári Mátyás-templomban szombaton délelőtt tartotta esküvőjét Andrássy Katinka grófnővel, néhai Andrássy Tivadar gróf és felesége, Zichy Eleonora grófnő, most Andrássy Gyuláné grófnő leányával. Az esküvőn a főúri világnak számos tagja volt jelen, többen katonai egyenruhában, diszmagyarban pedig egyedül a vőlegény. Tanúk voltak: Pappenheim Szigfried, Esterházy Pál és Károlyi József grófok. Az esketés szertartását Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök végezte.

* Hatszáz koronát találtak Lugoson. Hatszáz koronának a gazdáját keresi a lugosi rendőrség, melyet Dévöld Ala-

josné beesületes megtaláló Lugoson talált a Karánsebesi-utcában. Ez a pénz oly nagy összeg ma, hogy a lugosi rendőrség az egész országban kihirdetett azt az öröndetes tényt, hogy igazolt tulajdonosa a lugosi rendőrkapitányi hivatalban a pénzt átveheti.

* Hősi halál. Egy előkelő család adott egy újabb hőst áldozatul a hazának: polyáni Zonda Jenő, a cs. és kir. 38. gyalogezred főhadnagya, 24. éves korában dicső halált halt a déli harcra a hazáért, amely oly sok áldozatot követel tőlünk, s amely annál kedvesebb nekünk, minél több áldozatba kerül. Az ifjú hőst tegnap temették el Biharkeresztesen a családi sírboltba az egész község nagy részvéte mellett. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak mély fájdalommal tudatjuk, hogy forrón szeretett fiunk, testvérünk és rokonunk polyáni Zonda Jenő a cs. és kir. 38. gyalogezred főhadnagya életének 24. évében a déli harcra hősi halált halt. Felejthetetlen drága halottunk hült tetemei folyó hó 9-én fggnak a biherkeresztesi családi sírkertben a róm. katolikus szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat az elhunyt lelki üdvéért folyó hó 10-én fog a nagyvárad-olaszi plébánia templomban bemutatni. Budapest, 1914. november hó 6 án. Nyugodjék békében! Zonda Ferenc és Zonda Ferencné szül. Halász Mária mint szülei, Zonda Ferenc, dr. Zonda Loránd és Zonda László mint testvérei, özv. Zonda Pálné és Halász Imréné mint nagyszülei, Boronkay Gyuláné szül. Zonda Eleonóra mint nagynénja, Halász Jenő, Halász Dezső, Halász Imre mint nagybátyjai.

* Üdítő állomásokat létesít a miniszter. Tegnap igen érdekes rendelet érkezett a vármegyéhez a sebesült katonákra vonatkozólag. A rendelet nagy elismeréssel emlékezett meg a társadalom ama nagy áldozatkészségéről, mely a sebesült katonákkal szemben megnyilvánult. Ez az áldozatkészség azonban rendszertelensége miatt nem mindig szolgálta a célt, és nagyon gyakran megtörtént, hogy míg egyik sebesült szállítmány valósággal el volt halmozva mindenféle jóval, addig a másik még csak egy ital vizet sem kapott. Az utóbbi időben meg amióta a sebesültekkel a pályaudvarokon való érintkezés el van tiltva, sajnos, nagyon gyakran senki sem várja a sebesülteket, akik pedig epedve várakoztak az állomásra, ahol legalább pár órán át felüldítették magukat. E bajokon most úgy segít a miniszter, hogy a sebesültszállító vasutak mentén mindenütt üdítő állomásokat létesít. Az üdítő állomások felállításával a Vörös-Kereszt egyletet bizta meg a miniszter. Minden üdítő állomásnak meglesz a maga felügyelője, aki a társadalom adakozásából összegyűlt adományokból a sebesült katonákat megfelelő arányokban látja el. A közönség adományai tehát a jövőben az üdítő állomásokra küldendők, ahol arra fognak törekedni, hogy minden sebesült a megérkezés után kellő ellátásban részesüljön.

* Halálozás. Pásztor István postatávirda ellenőrt súlyos csapás érte, feleségének: szül. Upper Máriának halálával. A derék, buzgó tisztviselő gyásza a mélyen sujtott férj hivatalnok társai körében mély részvétet keltett. Az alig 47 éves urinó halála rövid szenvedés után vasárnap délelőtt következett be. Temetése ma, kedden délelőtt 9 órakor lesz a Lakatos-utcai gyászházból.

* Aszalt szilva és szilvaiz szállítása Boszniából. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a Bosznia és Hercegovinai országos kormányzóság megküldte kamaráinknak, a nyers- és aszalt szilva, valamint a szilvaiz (lekvár) kereskedelmi forgalmát és kivitelét szabályozó szabályren-

nagyobb eredménnyel segíthesse a Vörös-Keresztet óriási anyagi erőt igénylő nemes munkájában, a kiadások lehető csökkentése végett felkérték Schwarcz Izidor gázgyár igazgatót, hogy a kiállítás helyiségének gázfűtését ingyen teljesíteni sziveskedjék. — Schwarcz Izidor igazgató a kérelem teljesítését szives készséggel megígérte.

¶ Felkéri továbbá Komlóssy József városi tanácsost, hogy a városi kertészetből a terem díszítésére dísznövényeket és virágokat bocsásson rendelkezésre, a kiállítások falragaszait pedig díjtalanul ragasztassa ki; Gerő Armin főkapitányt pedig aziránt keresik meg, hogy díjtalanul 2 rendőrt bocsásson a kiállítás állandó őrzésére.

Felhatalmazták az elnököt, hogy a belépőjegyek, a falragaszok, valamint a Kossuth-utcánál kifüggesztendő jelző-zászló elkészítéséről gondoskodjék.

Bejelentette elnök, hogy Hlatky Endre főispán utján a honvédelminisztertől a kiállítás tartamára egy-egy zsákmányolt orosz és szerb ágyut és gépfegyvert kértek. Mivel még válasz nem érkezett, a minisztert és dr. Hoványi Géza orsz. képviselőt táviratban keresik fel a kérelem teljesítése végett.

Örömmel fogadták dr. Adorján Emil javaslatát, hogy a saját költségén harcéri kiállítási emlékbélyegeket készített s azt a kiállítás céljaira átszolgáltassa. A rendezőbizottság megkeresi a kereskedőket, iparosokat, bankokat, hogy a kiállítás alatt leveleiket ilyen bélyegekké is lássák el.

Pally Lajosné urnó, a Jobbkéz fáradhatatlan elnöknője bejelentette, hogy a vezetés alatt működő fehérnemű-osztály szintén részt vesz a kiállításon az általuk a katonák részére készített fehérneműekkel, ruhákkal s hajlandók a hölgyek a pénztári és adminisztrációs teendőket ellátni; továbbá az általuk készített teát és pogácsát árulják a kiállítás alatt. Az ajánlatot nagy köszönettel fogadták; felkéri a kereskedőket, hogy erre a célra cukorkákat, süteményeket és sört adományozni sziveskedjenek.

Tudomásul vették továbbá, hogy az Apolló-színház a jövedelem fokozására a kiállításban időnkint háborús filmeket mutat be.

A program keretét azzal is bővíteni szándékoznak, hogy az iskolák növendékei csoportosan tekinthessék meg minimális belépődíj mellett a kiállítást. Erre nézve a részletek megbeszélése céljából értekezletre hívják össze az iskolák igazgatóit.

Tervbe van véve továbbá, hogy a rendezés után, alkalomadtán, gyermekek hazafias és alkalmi költeményeket szavaljanak; — továbbá a lapokhoz érkező legújabb harcéri híreket a kiállítás csarnokában kitétt táblán hozzák a közönség tudomására.

Mikes Ödön, Incze Lajos stb. apróbb képeit, rajzait kisorsolják; a Karácsonyi Géza Őfelsége és Vilmos császár művészi becsű gypsz-szobrai lennének a főnyeremények.

A kiállításra a betegápoló uri hölgyek kalauzolják a látogatókat.

Ezekből is látható, hogy a nagyvárad-i harcéri kiállítás gazdag és változatos lesz s ha nem szolgálna is a Vörös-Kereszt Egylet magasztos célját, érdemes volna a támogatásra és megtekintésre, így pedig éppen hazafias kötelesség annak látogatása.

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-út 12. szám alá az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szives pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Apolló épület. Telefon 871

deletét, amely a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-2-ig megtekinthető. Nagyvárad, 1914. november hó 9-én. A Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara. Dr. Moskovits József elnök, dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **A Félix-fürdő új vonatja.** A mi gyönyörű Félix-fürdők készül a téli kúrára. Most is szaporán látogatják gyógyító hőforrásait s az élet olyan eleven és mozgalmas odakinn, mint a szezon közepén. A legközelebbi időre nevezetes, magas vendégeket is vár Komzsik Alajos, a Félix-fürdő fardhatatlan népszerű gazdája. A haretérről fényesrangu tiszték jönnek a Félixbe néhány napi pihenőre üdülni s fogadásukra nagyszabású előkészületek történnek. A Félix-fürdőből egyébként mátol kezdve rendes új vonat közlekedik, mely este 8 óra 9 perckor indul Nagyváradra s így a vendégek az egész napot a kellemes, minden kényelmet nyújtó gyógyhelyen tölthetik.

x **Poloskairtó Noxin** biztos szer. Ára: 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

* **Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árakat számítok. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coenae, likörök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud és kir. udvari cukrásznak budapesti árakkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségembe már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi-uti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

x **Watta és kötszervélék** nagy mennyiségben raktáron vannak az Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzemhelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzemhelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, amelyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyveikére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* A legközelebb kibocsájtásra kerülő nemzeti kölesön részére a m. kir. pénzügyminister által a Nagyvárad Takarékpénztár jegyzési helyül hivatalosan kijelöltetett.

x **Védekezés a kolera ellen.** Hathatós bacillusölő és fertőtlenítő szerek Lysoform, Carbolsav, fertőtlenítő szappanok. Kalszappan, stb. Kiváló, megbízható minőségben kaphatók és házhoz szállíttatnak. Farkas István Apolló drogueriájában Nagyvárad Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
legjobb minőségben
Richard Dezső
cégnél
Rákóczi-uton kaphatók.

A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

x **Három liter** esaládi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedden: Oroszok Máramarosszigeten.
Szerdán: Bánk-bán.
Csütörtökön: Éjjel az erdőn.
Pénteken: Heidelbergi diákélet.
Szombaton: Gül Baba rózsái.
Vasárnap délután: Vörös ördögök.
Vasárnap este: Obrenovics Sándor.

Ikrek a táborban.

Operette 3 felvonásban. Irta: *Jacoby Vilmos* és *Schauerer Rudolf*. Fordította: *Komor Gyula*. Zenéjét szerezte: *Jessel Leon*.

A sok többé-kevésbé erőltetett alkalmi darab után jól esett végre olyan katonai háttérű operettet hallani, amely nem mondva készült, amelyen át az igazi írói és zeneszerzői tehetség, az igazi humor csillámlik. Ilyen a vasárnap bemutatott operette, amely ha nem is számíthat örök életre, de van benne annyi ötlet és ami fő: van olyan zenéje, hogy számíthat hosszabb ideig a közönség érdeklődésére.

Maga a darab meséje nem nagyon új motívumon épül fel. Két ikertestvér hasonlóságán fordul meg az egész darab. Az egyik hadnagy, a másik szabómester, a hadnagy nőlen és nőhódító, a szabó nős és szereti a feleségét. A hadnagnak egy kis regénye akad az uralkodó hercegnővel, elhagyja csapatját. A szabó véletlenül éppen akkor kerül a táborba, mikor testvére elillan. Hogy a hadnagyot büntetés ne érje, felöltözik a szabó hadnagy ruhába. Tovább már szinte fölösleges is ismertetni a mesét. Annyi

kacagtató tréfás helyzet kerekedik ebből a cseréből, hogy a közönség alig győz rajta nevetni. Természetes dolog, hogy a végén mindenki boldog lesz a párjával.

Az első két felvonás igen ügyes bonyolítású. Különösen humoros hatása van annak az ötletnek, mikor a hadnagy ruhába öltözött szabóból ki-kitör a szabó és hadnagy ruhában igazgatja krétával a vele találkozó urak ruháit. Kár, hogy a harmadik felvonásra már nem sok ötlet maradt és a szerzők a darab végét kissé elhagyolva kapkodják össze.

A zene elég csinos, van benne egy néhány igen kellemes dallam. Ugy vesszük észre azonban, az egész zenei résznek a fekvése vidéki társulatokhoz képest kissé magas; a legtöbb szereplő néhányszor csak erőlködve győzte a magasabb fekvésű helyeket.

A szereplők közül elsősorban Tompa Bélát kell kiemelnünk, aki a hadnagy ruhába öltözött szabó szerepében a kedves közvetlenségnek, pompás humorának, csillogó ötletességének egész tárházát vitte a színpadra. Tompa Bélát eddig is kitűnő színésznek tudtuk, tegnapi alakítása azonban minden eddigi várakozásunkat felül multa. Ezt a szerepet jobban kihasználni lehetetlen. Ugyancsak legteljesebb elismerést aratott Leővey Leó egy vén báró komikus szerepében. Leővey Leó a kissé nyers szerepből az ő finom komikus érzékével elsőrangú alakítást csinált. Az uralkodó szerepét Görög Olga énekelte a töle megszóított sikerrel. Két szubrett szerepben Fesztv Irén és Vigh Manci váltakozva provokálták a közönség tapsait és ujjazásait. Mind a ketten temperamentumosan, ügyesen dolgozták fel szerepeiket, énekük is teljesen megfelelt, csak Vigh Manci táncánál piszegett egy-két orfeumi mozdulatra a közönség. Elvégre aki mint ügyes színész is tud érvényesülni. Vigh Manci pedig tud, az nem szorult rá, hogy lábával vágja ki a magas célt, a karzat felé. Farkas Pál a főmarsal szerepében kapott megérdemelt tapsokat. A táncokat jobban is be lehetett volna tanulni. Közönség több is elfért volna. —r.

Miért akar megválni a társulattól Görög Olga?

Egyik nagyvárad lap két cikkben foglalkozott a legfrissebb színházi szenzációval, Görög Olga távozásával és annak okaival. A két cikkben sok minden van, csak éppen az nincs meg benne, ami minden esetben fontos az igazság.

Munkatársunk már egy héttel ezelőtt hallotta a színháznál, hogy a primadonna elakarja hagyni a társulatot, megis kérdeztük, hogy igaz-e és hogy miért, de Görög Olga határozott kérésére nem szellőztettük az ügyet, mert még nem volt perfektuálva a távozás. De laptársunk úgy találta, hogy a primadonna titkos gondolatai is feltétlenül megirandók.

Erre vonatkozólag Görög Olga tegnap a következőket mondta:

— Egyszerűen fel vagyok háborodva a közlemény miatt. Fel vagyok háborodva, mert szinte könyörögve kértem, hogy ne írják meg és mert olyanokat állít a cikk írója, amit a beszélgetésünk alatt a leghatározottabban megcáfoltam. Mondtam, erősítettem, hogy nem a szereposztások miatt, hanem azért, mert fáradt vagyok, szeretnék elmenni Váradról. Csak pihenni akarok. Pihenni, semmi mást. Talán el sem utaznék, hanem itt Nagyváradon heverném ki fáradtságomat. Tagadom, hogy a szerepek kiosztása miatt duzzognék, mert a mostani viszonyok nem engedik, hogy ezeket

költsek egy-egy új szerephez szükséges toilletkekre. Esetleges eltávozásom is csak terv volt még akkor és az még most is. Nem tudhatom, hogy miért kellett ezt megírni, még pedig annyira elferdítve, mint a hogy megírták. Kérem eáfolja meg az egész dolgot. Megvagyok elégedve a szerep kiosztásokkal, meg vagyok elégedve minden-nel, nem irigykedem senkire, csak fáradt vagyok.

A primadonna mondta ezeket. Már most az a kérdés, hogy született az a cikk, ami három interjú is közöl és hozta Görög Olga azon állítását, hogy azért akar elmenni a Szigligeti színházról, mert nem kapja meg az őt illető szerepet.

Talán mindenáron primadonna harcot is akar az illető tudósító ebben a háborus világban.

Bihari Ákos fellépte. Ma, kedden este Tompa Kálmán kitűnő nagy sikert aratott alkalmi játéka az Oroszok Máramaros-szigeten kerül színre. Az esperes szerepét ez alkalommal Bihari Ákos játssza.

A színházi bérlet. A Szigligeti-színház vezetősége máától kezdve újabb harminc előadásra nyit bérletet és a törzsbérlet jogainak fenntartása mellett a következő árakat szabja meg.

Nagypáholy 10. A, B vagy C bérleti előadásra 9180.

Rendes páholy 10. A, B vagy C bérleti előadásra 7650 kor.

Zsölle 10. A, B vagy C bérleti előadásra 1836 kor.

Körszék 10. A, B vagy C bérleti előadásra 1530 kor.

Támlásszék 10. A, B vagy C bérleti előadásra 1224 kor.

Erkély első sor 10 A, B vagy C bérleti előadásra 918 kor.

Bérelni lehet folyó hó 10 étől a színház titkári hivatalában délelőtt 9—12 ig, délután 3—5-ig. A bérleti összeg előre, egy összegben fizetendő.

Legújabb táviratok.

A déli harctérről.

Budapest, nov. 9. A déli főhadiszállásról hivatalosan jelentik: Hadműveleteink a déli hadszíntéren minden tekintetben kedvezően folynak. Mig Sabac Lyjénica vonalon folytatott előnyomulásunk a hegyek alján erősen elsáncolt hadállásunk legszívósabb ellenállásra talált, addig Lasinea, Krupany, Ljubovijai vonalon lefolyt három napos harcok immár teljes sikerrel végződtek. Itt az ellenség Sturm Pál tábornok vezetése alatt álló harmadik szerb hadseregből és Bojovics Petár tábornok vezetése alatt álló első hadseregből összesen hat hadosztályból százhuszezer emberből állott. E két hadsereg vitézül védett állásaik elvesztése után tegnap óta Valjevo irányában visszavonulóban van. Győzelmes hadtesteink tegnap este érték el. Lusnica felett keletről uralkodó magaslatokat és Szakalszka, Planina legmagasabb hegyhátat Krupanjától délkeletre számos foglyunk és zsákmányolt hadianyagunk van. Részletek hiányoznak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Potiorek tél előtt befejezi szerb háborút.

Budapest, november 9. Potiorek tábornag a következő napiparancsot intézte a déli harctéren küzdő katonáihoz:

A balkáni haderő cs. és kir. főparancsnoksága V. és VI. hadsereg katonái! Ismét megjött a pillanat, hogy a szemben álló ellenséget egyesült erővel megtámadva, eddig elért eredményeinket egy döntő támadással koronázzuk és ezzel a háboru célját: az ellenség teljes letiprását elérjük. Friss erőben, kitűnő szellemtől áthatva, testben és lélekben egy majd három havi hadjárat által edzve, egy kimerült ellenséggel állunk szemben, aki már rég megbánta könnyelműségét, amellyel arra kényszerített, hogy kardot rántsunk! Törjük immár meg az ellenség utolsó erejét és fejezzük be még a tél beállta előtt ezt a hadjáratot, amely reátok oly súlyos következményeket ró. Katonák! Legfelsőbb hadurunk által oly sok ízben elismert vitézségetek biztosít, hogy ez alkalommal is mindannyian az esküt és a katonai köteleességetek szem előtt tartva, a csataterén elesett hőseink példájához hiven, az ellenség legyőzésére mindent el fogtok követni — életet és vért áldozva — Istennel: császáráért, királyért és hazáért! Kelt . . . 1914. évi november hó 5-én. Potiorek s. k. tábornag.

Hasznavehetetlenné vált angol cirkálók.

Genf, november 9. Párisi hiradás szerint Nieuportnál a német útegek három angol cirkálót sokkal súlyosabban rongáltak meg mint ahogy eleinte hitték. Azt mondják, hogy ezek a hadihajók hasznavehetetlenné váltak. A „Falkone“ a „Bryland“ és a „Rinaldo“ — ezek a szóbanforgó cirkálók — 3600 tonnásak és régi típusuak. (Bud. Tud.)

IRODALOM

A Vasárnapi Ujság november 8 iki száma egy sereg szenzációs érdekességű képet közöl különböző harctereinkről: Balogh Rudolf pompás felvételei az északi harctérről, melyek a legszebb és legérdekesebb háboru felvételek közé tartoznak, magyar katonatisztek felvételeit a szerbiai harctérről, képeket a főhadiszállásról, a nyugati harcterekről, Csingtauból, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Lakatos László és Galsworthy regénye, Kozma Andor verse, T. Kács Sándor cikke a török időkben, stb. Egyéb közlemények: Calaisi képek s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálzás stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 5 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

TANÜGY

Iskolai értesítés. A velencei községi elemi leányiskola ideiglenesen a velencei Irgalmas nővérek zárdájában nyert elhelyezést, hol folyó hó 10 étől kezdődőleg a községi iskola növendékei naponként dél-

után fél 2-től 4 óráig részesülnek tanításban. Miről az érdekelt szülék oly felkérés-sel értesítettnek, hogy a velencei községi elemi leányiskolába beirt gyermekeiket a jelzett helyen és időben tartandó előadásra elküldeni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1914. nov. 9. Az igazgatóság.

A tanítás megkezdése az újvárosi községi polgári leányiskolában. Értesitem az érdekelt szülőket, hogy a tanítást f. hó 11-én d. u. 2 órakor a Teleky-uteai zárdában megkezdjük. Nagyvárad, 1914. november 9-én. Beleznay Antalné, igazgató.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

N. N. Az összeg hiánytalanul rendeltetési helyére jutott.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.
Nagyvárad, Bémer-tér 4.

A kibocsátandó 6%-ot kamatozó új hadikölcsön kötvényekre jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad, továbbá a 4%-os magyar korona járadék 1914. decemb-er 1-én esedékes szelvényeit már november 20-tól kezdve költségmentesen beváltja az

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezse-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Ágyfelszerelések!

Pokróczok

nagy választékban.

Katonáknak 10 százalék engedménnyel

Weisz Kálmán
cégnél.

Nagypiac-tér. 10. Darvassy-ház.
Telefon: 905. sz. Villamos megálló.

Lepedő vásznak!

18511—1914 sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire és a nagyra vonatkozó s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1914. évi föld és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdadó kivétési lajstromok folyó évi november hó 8-ik napjától november hó 15 napjáig bezárólag nyolc napi özszelemlére a városi adóhivatalnak az I. kerületi (Olaszi) a 21-ik, a II-ik kerületi (Ujváros és Külváros) a 14-ik, és a III-ik kerületi (Váralja, Velence, Csillagváros, Hegy) a 26-ik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tételnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az ellen netaláni felszólalásukat adóívküknek kikézbítését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1914. évi november 7-én

Városi adóhivatal.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműek zsebkendők, ridikülők pénzszerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Rlein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Első nagyváradai cementipar.

Készítik granitó, terazzo, műkö és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel mellett. Kivánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesítményesebb és legmesszebb menő jóállás mellett készítik. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Földhárleti hirdetés.

A magyar királyi államvasutak Bihar-püspöki község határában, a vasuti állomással szemközti, a nagyvárad latin szertartású káptalanától kisajátított területből 65 k. holdat és 325 □ ölet egészben vagy körülbelül 10 k. holdas parcellákban részletben is bérbeadnak még pedig 15 k. holdat 1 évre, a többi területet pedig 3 évre.

Közelebbi tájékozást a nagyvárad osz-tálmérnökség ad.

A bérelni óhajtók az 1 koronás bélyeggel ellátandó ajánlataikat zárt borítékban „Ajánlat a biharpüspöki bérleti területre” felhívással legkésőbb f. évi november hó 14 ike déli 12 óráig jutassák Üzletvezetőségünk I. osztályának a főnökéhez.

Az ajánlatok felett a felbontástól számított 8 napon belül fogunk dönteni

Arad, 1914. évi november hó 1-én.

Az Aradi Üzletvezetőség.

Cement, cementcsövek, fe-

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya
27393—1914 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 17139/1914 eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a népfelkélési fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált és ily szolgálatra bevont 1894. évi (az ország egyes részeiben az 1895 évi) születésű hadkötelesek az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében feltételesen részesíthetők. A 20 éves ifjaknak igazolniuk kell azt, hogy az 1914—15 tanévben valamely az egyévi tényleges szolgálatra jogosító tanintézetnek utolsó évfolyamába beiratkoztak, a 19 éveseknek pedig azt, hogy ezen tanintézeteknek utolsó vagy utolsó előtti évfolyamába lettek beírva. A közös hadsereg vagy honvédségbe való önkéntes belépésük iránti kérvényt legkésőbb a népfelkélési szolgálatra történt bevonulások napjától számított 4 hét lejártá után tartoznak az illetékes kiegészítési kerületi vagy honvéd kiegészítési parancsnoksághoz benyújtani. Azok, akik már a népfelkélési szolgálatra bevonultak ezt a kérvényt felettes katonai (csapattest) parancsnokságukhoz is benyújthatják, amely a kérvényt az előbb említett kiegészítő parancsnoksághoz juttatja.

A kérvények megszerkesztése, okmányokkal felszerelése és minden egyéb szükséges tudnivalókra felvilágosítást ad a városi Tanács katonai ügyosztálya. (Városháza II. emelet 31. és 32. sz. szoba.

Nagyvárad, 1914. nov. 4-én.

Eleméry Ferencz,
katonai ügyosztály tanácsnok

Félix-Gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb hávíz forrása, víz hőfoka 49° 17 millió liter víz napi mennyiség.

Gyógyjavallatok: köszvény, rheuma minden formája, ischiás, iz-zadmányok, csontbetegségek és sérülések, női ivarszervek különböző megbetegedései ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultán a páratlanul hatásos Félix-gyógyfürdő gyógyforrásait.

Curtaxe nincs, prospektust készséggel küld az igazgatóság. A megsebesült és megbetegedett katonák egészségének helyreállítása legtöbb esetben kívánatosá teszi a kénes meleg hávíz gyógyfürdők használatát. Hogy a sebesültek és más betegek a kénes meleg gyógyfürdőt könnyűszerrel és jutányosan megszerezhessek, a következő ajánlatot tesszük:

Tiszt urak részére szoba, fűtés, világítás, egy tükör- vagy kádfürdő pakolással, reggeli kávé vagy tea süteménnyel, déli étkezés három fogás, esti pedig két fogás, délben és este kenyér, naponta 7 koronába kerül.

A fürdőbe vezető folyosók állandóan fűtve vannak s meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Legénység részére szoba, három, esetleg négy személy részére, fűtés, világítás, naponta egy tükör-fürdő, reggel fél liter forralt tej, 20 deka kenyér, délben leves, főzelek, sült vagy főtt hus feltéttel, 20 deka kenyér, este főzelek sült hússal vagy fél liter forralt tej és 20 deka kenyér, naponként és személyenkint 3 kor. 50 fillér.

6 személyvonat érkezik naponta a Félix-fürdő állomására. Állandó posta és interurbán telefon a fürdőtelepen.

Félix-fürdő Igazgatósága.